

Prezentare generala a operei Hanu-Ancutei scrisa de Mihail Sadoveanu - prima parte

Publicata in 1928, intr-un moment de rascruce din creatia prozatorului, Hanu-Ancutei este capodopera care face legatura dintre universul povestirilor tineretii si cel al povestirilor maturitatii: "in ordine cronologica, prima sa realizare explicita si totodata clasica in materie de povestiri in rama este o carte deopotiva de sadoveniana, adica de reprezentativa pentru ansamblul operei scriitorului" (Sergiu Pavel Dan, Povestirile in rama - Ipostaze universale si romanesti ale unei structuri, 2001).

Formula naratiunii cu cadru (denumita fie povestire in rama, fie povestire cu sertare) presupune o constructie epica stratificata in cadrul careia povestirile alcatuiesc un ciclu unitar. Modelul este oriental (O mie si una de nopti) si occidental, cultivat din Evul Mediu tarziu si Renastere pana in epoca moderna. In literatura medievala si renascentista europeana capodoperele acestui gen de naratiune sunt Decameronul lui Giovanni Boccaccio, Hep-tameronul Margaretei de Navarra si Povestirile din Canterbury de Geoffrey Chaucer. Traditia va fi preluata de marii romancieri realisti ai secolului al XIX-lea: Balzac, Povestiri desuheate, Charles Dickens, Schitele lui Boz, Turgheniev, Povestirile unui vanator si N.V. Gogol, Serile in catunul de langa Dikanka.

Ciclul narrativ Hanu-Ancutei se compune din noua povestiri (lapa lui Voda - preludiul, Haralambie, Balaurul, Fantana dintre plopi, Cealalta Ancuta, Negustor lipsca - interludiul, Judet al sarmanilor, Orb sarac si Istorisirea Zahariei Fantanarul). Naratorul principal (numit si "narator auctorial", deoarece el este "purtatorul de cuvant" al autorului - Sergiu Pavel Dan, op. cit.) se intregreaza cercului ascultatorilor, din care se impun, pe rand, ceilalti noua naratori (comisul Ionita de la Draganesti, calugarul Gherman de la schitul Durau, mos Leunte Zodierul, capitanul Neculai Isac, lenache coropcarul, negustorul Damian Cristisor, Costandin Motoc, cioban de pe Rarau, Orbul sarac si Zaharia Fantanarul).

Fara a-si dezvalui pana la sfarsit identitatea, naratorul principal, vocea anonima ce relateaza la persoana I (pastrandu-si doar aceasta functie ornamentalala), prezinta cititorilor un adevarat "turnir al povestirii", o competitie tacita intre povestitori. Nu naratorul auctorial este cel care, dupa cum poate s-ar astepta cititorul, initiaza si conduce acest "turnir" narrativ. Ramanand, de cele mai multe ori, o prezinta tacuta printre oaspetii de la han, el cedeaza acest rol comisului Ionita, "maestrul de ceremonii", pe care-l va introduce in scena ("Statea stalp acolo, in acele zile grase si vesele, un razas strain, care mie imi era drag foarte"), si care va supraveghea neobosit desfasurarea ceremonialului povestirilor. Facand aprecierea finala asupra intamplarilor istorisite si promitand de fiecare data o povestire mai "strasnica" si mai "minunata", a carei relatare o amana insa strategic, comisul Ionita incita si antreneaza memoria si apetitul narativ, stimuleaza capacitatea fabulatorie a mesenilor deveniti pe rand povestitori si competitori, provocand astfel continuu actul nararii.